Skolinspektionen

Beslut

Datum 2026-11-09
Dnr SI 2026:8913
1

Huvudman

Vårgårda kommun
kommunen@vargarda.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Fridhemskolan i Vårgårda kommun.

Beslut

Avstående från ingripande

Skolinspektionen avstår med stöd av 26 kap. 12 § p. 2 skollagen (2010:800) från att ingripa mot Vårgårda kommun avseende brister rörande skolenhetens förväntansdokument. Skolinspektionen avslutar därmed ärendet i denna del.

Beslutet om avstående från ingripande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser trygghet, arbetet mot kränkande behandling samt studiero i övrigt.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån uppgifter om eventuella missförhållanden under läsåret 2025/2026 inlett en tillsyn av Fridhemskolan i Vårgårda kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Fridhemskolan följer gällande bestämmelser om trygghet, studiero samt skolans arbete mot kränkande behandling.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal som arbetar riktat mot trygghet och rektorn samt lektionsobservationer den 30 september 2026. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat skolenhetens skolregler och förväntansdokument, skolans plan mot kränkande behandling samt utredningar av kränkande behandling. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att

nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Avstående från ingripande

Skolregler och förväntansdokument

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har tagit del av ett dokument som innehåller Fridhemskolans skolregler och information om konsekvenser vid överträdelser av reglerna. Dokumentet innehåller även en beskrivning av vad skolan förväntar sig av elever och vårdnadshavare, samt vad elever och vårdnadshavare kan förvänta sig av skolan. Dokumentet innehåller inte någon påminnelse om vårdnadshavares ansvar enligt 6 kap. föräldrabalken.

Eleverna säger i intervju att de känner till skolreglerna och att reglerna har diskuterats tillsammans med lärarna. Eleverna berättar även om den konsekvenstrappa som framgår i skolreglerna och som följs om det är elever som inte följer reglerna. Lärare och personal med ansvar för trygghetsarbetet uppger att skolreglerna har förankrats hos eleverna i samband med skolstarten i augusti. Skolans förväntansdokument har skickats hem till vårdnadshavare för underskrift och innehållet har diskuterats på föräldramöten. Av intervju med rektor framgår att det är rektorn som beslutat om skolreglerna samt att både personal och elever varit delaktiga i processen med att ta fram skolreglerna. Personal och elevrådet kommer att vara delaktiga i uppföljningen av hur reglerna fungerar. I intervju med rektorn säger rektorn att hen inte känner till att dokumentet ska innehålla en påminnelse om vårdnadshavares ansvar enligt 6 kap. föräldrabalken och att hen ska lägga till det i dokumentet.

Rättslig reglering

Av 5 kap. 5 § skollagen framgår att skolregler ska finnas för varje skolenhet. Skolreglerna ska innehålla skolgemensamma förhållningsregler som syftar till att upprätthålla trygghet och studiero. I skolreglerna ska det ingå en plan för konsekvenser vid överträdelser av reglerna.

Av 5 kap. 5 a § skollagen framgår att rektorn ansvarar för att skolreglerna tas fram och beslutar om dem. Rektorn ansvarar också för att det på skolenheten finns gemensamma rutiner och förhållningssätt för arbetet med att upprätthålla skolreglerna. Skolreglerna ska förankras hos eleverna. Skolreglerna och hur de efterlevs ska regelbundet följas upp. Orsakerna till uppföljningens resultat ska analyseras.

Av 5 kap. 5 b § skollagen framgår att ett förväntansdokument ska finnas för varje skolenhet. Förväntansdokumentet ska innehålla

1. information om innehållet i skolreglerna,
2. information om skolenhetens gemensamma rutiner och förhållningssätt i arbetet med att upprätthålla skolreglerna, och
3. en påminnelse om vårdnadshavares ansvar enligt 6 kap. föräldrabalken.

Förväntansdokumentet får även innehålla annan information som är relevant för att förtydliga de ömsesidiga förväntningarna mellan skolan och eleverna respektive skolan och vårdnadshavarna.

Rektorn ansvarar för att förväntansdokumentet tas fram.

Elever och vårdnadshavare ska under varje läsår informeras om innehållet i förväntansdokumentet.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i Fridhemskolans förväntansdokument.

Utredningen visar att skolan har skolregler som har beslutats av rektorn och förankrats hos eleverna. Skolan har ett även ett förväntansdokument som kommunicerats till vårdnadshavare. Av utredningen framgår dock att förväntansdokumentet inte innehåller en påminnelse om vårdnadshavares ansvar enligt 6 kap. föräldrabalken, vilket är en brist. I övriga delar framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav gällande skolreglerna.

Val av ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 12 § skollagen avstå från att ingripa om en överträdelse är ringa (p. 1), den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse (p. 2), eller det i övrigt med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande (p. 3).

Vårgårda kommuns verksamhet vid Fridhemskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller skolans förväntansdokument. Skolinspektionen bedömer att huvudmannen vidtar nödvändig rättelse genom att rektorn, såsom framkommer i intervju med Skolinspektionen, kommer att lägga till den del som saknas i förväntansdokumentet. Skolinspektionen finner därför skäl att avstå från att ingripa.

Områden utan konstaterade brister

Trygghet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Elever berättar i intervjuer att skolan är en trygg plats att vara på, men att det kan bli bråk på fotbollsplanen eller kingplanen. Enligt eleverna är det några få elever som bråkar. Det finns alltid vuxna ute på rasterna, men det är inte alltid en vuxen vid fotbollsplanen. Lärare och personal med ansvar för trygghetsarbetet delar elevernas bild av att skolan generellt är en trygg plats. Även de uppger att det kan uppstå konflikter på fotbollsplanen, men även övergångar mellan lektioner och fria utrymmen kan skapa otrygghet. De uppger att det finns tydliga rutiner som innebär att det ska vara en vuxen vid fotbollsplanen, men att det ibland kan vara svårt på grund av brist på vuxna eller vid byte av rastpersonal.

Huvudmannen uppger bland annat att arbetet med vilka förväntningar som finns på rastvakter behöver aktualiseras och följas upp. Detta arbete har påbörjats under hösten och skolan planerar för en bemannad fotbollsplan och ska samtidigt se över utbudet av aktiviteter på rasterna.

Elever säger att de inför utvecklingssamtal besvarar en enkät om trygghet. Lärare, personal med ansvar för trygghetsarbetet och rektor berättar att skolan kartlägger elevernas upplevelse av trygghet genom flera olika enkäter. Resultaten analyseras och diskuteras på arbetslagsmöten, kompetensutvecklingsdagar samt på elevrådsmöten. Skolan använder analysen av elevernas trygghet i det förebyggande och upprätthållande arbetet. Som exempel på åtgärder i syfte att skapa trygghet anges att lärare förbereder elever inför raster, att det alltid ska finnas en vuxen vid fotbollsplanen, att lärare arbetar med strategier för konflikthantering samt att trygghetsövningar genomförs i klasserna varje vecka. Vidare uppger rektor att skolan under innevarande läsår kommer att arbeta fram en plan för det värdegrundsarbete som görs på skolan.

Lärare och personal med ansvar för trygghetsarbetet uppger att skolan arbetar både förebyggande och upprätthållande med tryggheten för eleverna. När nya behov gällande trygghetsarbetet uppstår diskuteras dessa i arbetslagen. De uppger även att elevhälsoteamet träffar lärarna i en specifik årskurs varje vecka och då finns det möjlighet att lyfta frågor om trygghet och trivsel. Vid behov kan frågor föras vidare till rektor och lärarna uppger att de får snabb återkoppling. Lärare, personal med ansvar för trygghetsarbetet och rektor anser att det trygghetsskapande arbete som genomförs på skolan är relevant utifrån skolans behov.

Rättslig reglering

Av 5 kap. 3 § skollagen framgår bland annat att alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet. Det ska på skolenheten bedrivas både ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och ett arbete för att upprätthålla tryggheten. Huvudmannen ska säkerställa att arbetet bedrivs och rektorn ska ansvara för arbetet.

Skolinspektionens bedömning

Av utredningen i ärendet framgår att det pågår ett aktivt förebyggande arbete på skolan som syftar till att skapa trygghet samt ett arbete för att upprätthålla tryggheten. Skolan har kartlagt elevernas upplevda trygghet och analyserat vilka åtgärder som behöver vidtas för att öka tryggheten på skolan. Åtgärder har sedan vidtagits utifrån de behov som konstaterats. Av ovan redovisade omständigheter framkommer således inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Arbetet mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Plan mot kränkande behandling

Skolinspektionen har tagit del av Fridhemskolans plan mot kränkande behandling för läsåren 2025/2026 och 2026/2027. Fridhemskolans aktuella plan mot kränkande behandling innehåller en kartläggning och analys av föregående läsårs åtgärder samt åtgärder som ska genomföras under innevarande läsår.

Lärare, personal med ansvar för trygghetsarbetet och rektor anser att de planerade åtgärderna i planen är aktuella och att personalen deltagit i utvärderingen av föregående års aktiviteter. Eleverna är delaktiga i arbetet genom klassråden, och skolans elevråd har tagit del av resultaten på skolans enkät samt fört diskussioner kring dessa.

Åtgärder mot kränkande behandling

Elever, lärare, personal med ansvar för trygghetsarbetet och rektor uppger att det förekommer kränkningar på skolan. Elever berättar att lärare brukar hjälpa till att reda ut situationer när något inträffat och att det förts samtal i klasserna om vad som kan utgöra en kränkning. Några elever berättar även att lärare följer skolans konsekvenstrappa, exempelvis genom att ringa hem. Vid allvarliga händelser informeras rektorn. Lärare uppger att alla vuxna generellt sett agerar när det förekommer kränkningar, men att det kan förekomma att vikarier kanske inte agerar. Rektor delar denna bild.

I intervjuer med lärare, personal med ansvar för trygghetsarbetet och rektor framkommer att upprepade eller allvarliga kränkningar anmäls i skolans digitala system. Den nya lagstiftningen har diskuterats på skolan och samtliga uppger att det finns en samsyn för vilka händelser som ska anmälas. Vid osäkerhet finns möjlighet att diskutera med skolans kurator. I samtliga intervjuer framkommer att om personalen får kännedom om att en elev känner sig utsatt för kränkande behandling av någon i personalen, så ska de rapportera det direkt till rektor.

Lärare, personal med ansvar för trygghetsarbetet och rektor uppger att uppgifter om kränkande behandling utreds av lärare tillsammans med skolans elevhälsoteam, men att rektorn kan besluta om ytterligare åtgärder om det krävs. Rektor berättar att skolans kurator har huvudansvaret för att utreda, besluta om åtgärder och dokumentera i ärenden som anmälts i skolans digitala system, men att rektorn är delaktig i ärendet på olika sätt. När en utredning är klar fattar rektorn beslut om att avsluta ärendet, varefter det går vidare till huvudman. I ärenden som bedöms som särskilt allvarliga förs dialog med skolchefen i ett tidigare skede. Rektor uppger vidare att den rutin som återfinns i planen mot kränkande behandling inte överensstämmer med nuvarande arbetssätt och ska uppdateras.

Skolinspektionen har begärt in och tagit del av dokumentation avseende fyra ärenden om kränkande behandling. Av dokumentationen framgår att omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna har utretts och att det har vidtagits åtgärder i de fall det krävts. Det framgår även att rektor har det övergripande ansvaret för hanteringen av ärendena.

Rättslig reglering

Av 6 kap. 6 § skollagen framgår att huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever.

Av 6 kap. 7 § skollagen framgår att huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

Av 6 kap. 8 § skollagen framgår att huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Av 6 kap. 10 § skollagen framgår att all personal är skyldig att aktivt uppmärksamma och motverka kränkande behandling samt trakasserier och sexuella trakasserier enligt diskrimineringslagen (2008:567) i samband med verksamheten och se till att sådan behandling och sådana trakasserier hanteras. Personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för allvarlig eller upprepad kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att informera rektorn om detta. Personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling av någon i personalen är skyldig att informera rektorn om detta. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för allvarlig eller upprepad kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen.

Av 6 kap. 10 a § skollagen framgår att en huvudman som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för sådan kränkande behandling som avses i 10 § andra eller tredje stycket är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Av 2 § förordning (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling framgår att planen mot kränkande behandling enligt 6 kap. 8 § skollagen ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av eleverna vid den verksamhet som planen gäller för. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad.

Skolinspektionens bedömning

Av utredningen i ärendet framgår att skolan har en plan för att förebygga och motverka kränkande behandling och att eleverna är delaktiga i arbetet med planen. Det framgår även att personal agerar när en elev upplever sig ha blivit utsatt för kränkning. Vidare framgår att rektorn informeras vid upprepade eller allvarliga kränkningar, att rektorn anmäler vidare till huvudmannen och att kränkningar utreds. Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn säkerställer att all personal, även personal som tillfälligt arbetar på skolan, även fortsättningsvis agerar när en elev upplever sig ha blivit utsatt för kränkande behandling. Ärendet avslutas i dessa delar.

Studiero

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I intervjuer berättar eleverna att studieron i klassrummet oftast är god, även om det ibland förekommer att enstaka elever stör undervisningen. Denna bild bekräftas av lärare, personal med ansvar för trygghetsarbetet och rektorn.

Skolinspektionen besökte samtliga klasser i samband med tillsynsbesöket. Lektionerna präglades av tydliga instruktioner från lärarna och dessa instruktioner följdes av majoriteten av eleverna. I de fall en elev påverkade studieron agerade läraren genom att ge en tillsägelse eller genom att gå fram till eleven för ett samtal.

Lärare, personal med ansvar för trygghetsarbetet och rektor uppger att skolan kartlägger elevernas studiero genom elevenkäter. Rektor uppger att studieron också diskuteras på medarbetarsamtal. Lärarna berättar även att

speciallärarenen genomför klassrumsobservationer och föreslår åtgärder för att förebygga studieron.

Lärare, personal med ansvar för trygghetsarbetet och rektor uppger att skolan gemensamt bestämt flera förebyggande åtgärder för att främja studiero. Exempel på sådana åtgärder är att samtliga lärare ska arbeta med strukturerad undervisning, tydliga genomgångar och synliggöra på tavlan vilket material som eleverna ska använda på lektionen. Samtliga uppger även att de tar del av kompetensutvecklande litteratur inom området, vilket bearbetas på olika sätt.

Lärare berättar att de arbetar för att upprätthålla studieron i klassrummet. Exempelvis kan de avbryta en lektion för att samtala om hur de vill att det ska vara i klassrummet eller genomföra en tyst stund för att återupprätta studieron. Elever berättar att lärare säger till elever som stör undervisningen och att vårdnadshavare kan kontaktas. Lärarna uppger även att de tillsammans med eleverna kommer överens om lämplig ljudnivå innan lektionsstart.

Lärare och personal med ansvar för trygghetsarbetet uppger att rektorn har god kännedom om studieron på skolan och är involverad i arbetet med att förebygga och upprätthålla en god studiero. De beskriver vidare att de kan vända sig till elevhälsoteamet eller rektorn om det uppstår nya utmaningar kopplade till studieron. Lärare, personal med ansvar för trygghetsarbetet och rektor uppger samstämmigt att de insatser som genomförs för att förebygga och upprätthålla studieron är relevanta utifrån skolans identifierade behov.

Rättslig reglering

Av 5 kap. 3 § skollagen framgår bland annat att alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där undervisningen präglas av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen. Det ska på skolenheten bedrivas både ett förebyggande arbete som syftar till att skapa studiero och ett arbete för att upprätthålla studieron. Huvudmannen ska säkerställa att arbetet bedrivs och rektorn ska ansvara för arbetet.

Skolinspektionens bedömning

Av utredningen i ärendet framgår att det pågår ett aktivt förebyggande arbete på skolan som syftar till att skapa och upprätthålla en god studiero. Skolan har kartlagt studieron och analyserat vilka åtgärder som behöver vidtas för att öka eller upprätthålla studiero. Åtgärder har sedan vidtagits utifrån de behov som konstaterats. Av ovan redovisade omständigheter framkommer således inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Kajsa Åkesson

Beslutsfattare
Signerat av: Kajsa Åkesson

X Angelica Dahlman

Föredragande
Signerat av: Angelica Dahlman

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Fuad Heydarov medverkat.